

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 240. - STEV. 240.

NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 12, 1923. - PETEK, 12. OKTOBRA, 1923.

VOLUME XXXI. - LETNIK XXXI.

CALVIN COOLIDGE PRUŽI RAZSODIŠČU

Tozadevno poročilo je povzročilo v Washingtonu veliko presenečenje. — Državni tajnik Hughes je takoj pohitel k predsedniku Coolidgeu, s katerim se je dolgo časa posvetoval. — Nova zunanja politika bo imela lahko usodopolne posledice. — Zaenkrat je še vsa zadeva precej tajinstvena.

Washington, D. C., 11. oktobra. — Neka časnikarska agentura je danes objavila poročilo, da je predsednik Coolidge prekinitel vse stike z mednarodnim razsodiščem.

Poročilo je vzbudilo v diplomatičnih, političnih in uradnih krogih velikansko presenečenje.

Kmalu nato je odšel državni tajnik Hughes v Belo hišo. Pri predsedniku Coolidge-u je ostal polduro.

To je bila najdaljša Coolidgeova konferenca tekom vse njegove administracije.

Ko je odhajal od njega, so ga obkrožili časnikarski poročevalci, toda on ni hotel odgovoriti na nobeno vprašanje.

Rekel je, da jim ne more dati nobenih informacij, obenem pa pristavil, da se je s predsednikom Coolidgeom "jako prijazno" pogovarjal.

Tej njegovi pripombi pa pripisuje časopisje veliko važnost.

Če je poročilo resnično, da noče Coolidge ničesar vedeti o kakem razsodišču, je jasno, da državni kancler Hughes ne bo mogel ostati dolgo na svojem mestu.

Tudi stališče trgovskega tajnika Hooverja je bilo precej omajano.

V slučaju, da je res, kar poročila časopisje, je Coolidge krenil s poti, katero je začrtal bivši predsednik Harding. Kot znano, se je no jako zavzemal za svetovno razsodišče.

Nihče ne ve, iz katerega vira je dospelo dotično poročilo. Vsi merodajni krogi pa smatrajo vest za skrajno avtentično.

BIVŠI KANCLER CUNO PRI COOLIDGE-U.

Washington, D. C., 11. okt. — Predsednik Coolidge je sprejel danes v avdienci bivšega nemškega kanclerja von Cuna. Posvetovala sta se o mednarodni paroplovbi.

Cuna je izjavil, da se je popolnoma odločil za politiki in da se bo zanemrlj počel odnole s trgovino.

MUNSAJNARIJA V POLNEM CVETJU.

Portland, Oregon, 11. oktobra. Na konvenciji A. F. of Labor je govoril tudi William F. Clark, delegat unije steklarjev.

Rekel je: — Sedaj se izdela v deželi več kozarec za vsiki kot pa pred prohibicijo. In prepričani bodite, da ljudje nimajo teh kozarec samo zato, da bi jih gledali.

ITALIJA IMA OD TURISTOV VELIKE DOBIČKE.

Rim, Italija, 11. oktobra. — Profesor Alfredo Niecefiro, učitelj gospodarstva na napolski univerzi je izračunal, da je bilo leta 1922 v Italiji nad pol milijona tujezemskih turistov. V deželi so pustili skoraj tri milijarde lir. Iz tega je razvidno, da so največji dohodek Italije tujezemski turisti.

SLAVNA DUNAJSKA PEVKA JERICA V AMERIKI.

Včeraj je dospela sem s svojim možem B. Papperjem slavna dunajska pevka Marija Jerica. V tej seziji bo v prvi nastopila na newyorški Metropolitan operi dne 15. novembra.

Pela bo glavno ulogo v operi "Thais".

ZAMORCI SE VRAČAJO.

Pittsburgh, Pa., 11. oktobra. — Odbor neke tajne organizacije je včeraj zapovedal zamorecem v Stowe okraju, naj takoj zapuste mesto. Prestrašile so se posebno ženske, ki so začele takoj odhajati.

Danes so se pa zopet vrnile v varstvo posebnih policistov.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVLJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršuje sanesljivo, hitro in po nizkih cenah:

Včeraj se bile naše cene sledeči:

1000 Din.	\$12.50
2000 Din.	\$24.80
5000 Din.	\$61.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računimo posebel po 10 centov za poštnino in druge stroške.

Italija in zasedena ozemlja:

200 lir	\$10.20
300 lir	\$15.00
500 lir	\$24.50
1000 lir	\$48.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računimo posebel po 10 centov za poštnino in druge stroške.

Na pošiljavo, ki presega sto tisoč dinarjev ali po švicarski 100 frankov, dovoljuje se po možnosti še poseben popust.

Vrednost dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dosepe poslani denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glette poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

83 Cortlandt Street New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

IZ KUKLUKSKLANSE OKLAHOMI.

V sredi na sliki vidite Alberta C. Hunta, edinega sodnika v državi Oklahomi, ki odobrava stališče guvernerja Waltona, odločnega nasprotnika kuklukskanske organizacije. Levi na sliki je šerif Bob Sanford, na desni je pa državni pravdnik Goldsberry. Sedaj se bodo zbrali poslanci ter glasovali, če naj se Waltona odstavi ali ne. Ker je pretežna večina poslancev proti njemu, bo najbrže odstavljen. V tem slučaju bo vsa država, državna uprava in vse oblasti v rokah tajne organizacije zakrkanih mož, ki so si zadali za svojo življensko nalogo, da ne bodo mirovali prej, dokler ne iztrebijo iz Amerike vseh zamorecev, vseh katoličanov in vseh Židov. V slučaju, da bo guverner Walton odstavljen, bo zasedel njegovo mesto guvernerski poročnik države Oklahome, Trapp, ki ga vidite spodaj na sliki. Odločitev v Oklahomi bo imela velik vpliv tudi na vse druge južne države.

KDO JE UMORIL 15-LETNO EMMO?

Aretirali so mladega fanta, ki bi lahko povedal dosti podrobnosti, če bi hotel govoriti. — Vse, kar je prej izpovedal, je sedaj zatajil.

Philadelphia, Pa., 11. oktobra. Policia je aretirala mladega fanta Ernsta Facecenda, ki baje precej ve podrobnosti umora petnajstletne Emme Dickson, katero so našli pred par tedni mrtvo v tukajšnji bližini.

Včeraj so ga zasliševali trije detektivi, pa niso mogli od njega ničesar izvedeti.

Fant je celo tisto zatajil, kar je priznal pri prvem zaslišanju.

Se istega dne, ko je bila Emma usmrčena, je pravil Facecenda svojemu formanu, da je videl, kako so umorili mladega dekleta. Forman je bil prepričan, da ga hoče fant naglati in se ni več brigal za njegovo izpoved.

Ko so pa dobili truplo mlade Dickson, je povedal oblastim, kaj mu je fant pripovedoval.

Pri včerašnjem zaslišanju je Facecenda vse utajil. Niti tega ni hotel priznati, da je formanu povedal o umoru.

Policia je mnenja, da je bil Facecenda zapleten v umor ali pa celo, da jo je sam umoril.

Nadaljna preiskava bo spravila na dan velika presenečenja.

ZRAČNA POŠTA MED NEW YORKOM IN SAN FRANCISCO.

Washington, D. C., 11. okt. — Dne 1. marca bo ustanovljena nova zrakoplovna pošta zveza med New Yorkom in San Franciscu.

Polet preko kontinenta bo trajal v najslabšem slučaju 28 ur.

OSEM OTROK USMRČENIH.

Akron, Ohio, 11. oktobra. — Osem otrok je bilo usmrčeni in en moški smrtnonevarno ranjen, ko je zavozil velik šolski omnibus na križišče, kjer je zadel vanj vlak Pennsylvania železnice.

ZA 1 RUBELJ JE 7 NEMŠKIH MARK

Velikanski naval na berlinske trgovine. — Vsakdo hoče zamenjati svoje milijarde za kak količjak vreden predmet. — Tristo milijard mark na dan.

Berlin, Nemčija, 11. oktobra. — Prebivalstvo nemškega glavnega mesta se nikakor ne more sprijazniti z mislijo, da je treba plačati sedem nemških mark za en ruski rubelj.

In tudi ne more pojmiti, da je treba šest milijard nemških mark, če si hoče človek nabaviti en ameriški dolar.

Ko so začeli ljudje spoznavati, da bo v par dneh izgubila marka vsako vrednost, so začeli oblegati trgovine v upanju, da dobe že vsaj kak količjak vreden predmet za svoje milijarde mark.

Funt govejega mesa je veljal včeraj 150 milijonov mark. V zgodnjih jutranjih urah so pa že večinoma vse zaloge mesa pošle. Hlebec kruha stane 80 milijonov mark. Srečen je tisti, ki ga dobe.

Ljudje stoji pred izlozhami kot omamljeni. Posebno veliki reveži so starejši, ki ne morejo pojmiti ogromnih števil.

V teku dveh dni se je cena vseh živih potrojila.

Človek, ki hoče na dan dvakrat jesti in spati, mora imeti najmanj tri milijarde mark.

PARNIK "EVERETT" SE JE POTOPILO.

Miami, Fla., 11. oktobra. — Parnik "City of Everett" se je potopil 150 milj zapadno od Tortuge.

Posadko je rešil parnik "Cemal".

VELIKO DEŽEVJE V MINNESOTI.

Iz severnih delov države Minnesote poročajo o velikem deževju. Dež je pogasil velike gozdne požare, ki bi sicer napravili velikansko škodo.

Po nekaterih krajih severnega dela Minnesote je padlo tudi precej snega.

DRASTIČNA ODREDBA GOVERNERJA WALTONA

Edina rešitev države bi bila, če bi se Kukluksklanci iznebili svojih belih halj in krink. — Vojno pravo odpravljeno.

Oklahoma City, Okla., 11. okt. — Guverner Walton je danes pozval poslance, naj sprejmejo prejkomogoče proti-klanško postavo.

Edinole na ta način jim bo mogoče rešiti državo pred katastrofo.

Prvi pogoj je, da se Kukluksklanci demaskirajo. Vsakega bi bila treba zapreti, kdor bi hodil v beli halji in zakrinkan naokoli.

Guverner je navedel na stotine slučajev grozodejstva in bestialnosti, ki so na vesti Kukluksklancev.

Navedel je uspehe vojaške preiskave ter pozval poslance, naj preštudirajo protokole in naj jih objavijo.

Ta vsemogoča demoralizujoča nadvlada izpodkopuje temelje naše vlade. To nadvlado je treba na vsak način odpraviti. Če se to ne bo zgodilo, bomo kmalu imeli v deželi anarhijo in revolucijo.

Nobene alternative ni, nobene srednje poti.

Danes je guverner Walton v posebni proklamaciji odpravil vojno pravo, ki je bilo uveljavljeno izza 15. septembra.

Vsa moč bo zopet poverjena civilnim oblastim.

DRUŽINE ITALJANSKIH ŽRTEV SO DOBILE ODŠKODNINO

Rim, Italija, 11. oktobra. — Ministrski svet je danes izročil odškodnino družinam onih častnikov, ki so bili usmrčeni na albanski meji. Družina generala Tellinija bo dobila en milijon lir, družine ostalih častnikov pa po pol milijona lir.

Bolnišnica Rdečega Kriza v Malti bo dobila 10,000,000 lir. Ostali denar bo šel v razne dobrodelne namene.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR RAZPUŠČEN

Predsednik nemške republike, Ebert, je pooblastil državnega kanclerja, da lahko razpusti državni zbor, če bi ne bila sprejeta važna zakonska predloga. — Parlamentarni položaj je izvanredno kritičen. — V Nemčiji je poldrugi milijon delavcev brez dela. — Strahovita druginja.

Berlin, Nemčija, 11. oktobra. — Predsednik nemške republike Ebert je danes pooblastil državnega kanclerja Stresemanna, da lahko razpusti državni zbor, če ne bo sprejeta zakonska predloga, ki daje vladi diktatorično oblast.

Kancler je to odredbo sporočil voditeljem vseh strank. Socijalisti so takoj zatem sklicali posebno sejo ter razpravljali, kako bi mogli dobiti na svojo stran ostale stranke.

Danes popoldne je bil prvi paragraf tozadevne predloge sprejet s 253 glasovi. Proti je bilo 97 glasov.

Tudi za drugo točko je glasovala večina. Ko se je pa vršilo glasovanje glede tretje točke, so zapustili člani nacionalistične stranke državno zbornico.

Vsled tega je bil državni zbor brez kvoruma. Končno glasovanje se bo torej vršilo šele v soboto.

Položaj v nemškem parlamentu je tako kritičen. Ko se je vršilo tretje glasovanje o predlogi, ter je bil predsednik Loeb prepričan, da ne bo mogoče dobiti dvetretinske večine, je odredil, naj se poda Stresemannu k Ebertu ter naj ga prosi za polnomoč, da bo lahko razpustil parlament, v slučaju, da bi pastava ne bila uveljavljena.

Tozadevna predloga določa naslednje: — Vlada ima pravico uveljaviti glede finančnih, gospodarskih in socialnih vprašanj potrebne odredbe, neoziraje se na določbe nemške ustave.

Vlada pa nima pravice določati delovnih ur in pokojnin. Kakorhitro bo sprejeta, bo ostala v veljavi najkasneje do 31. marca 1924.

Medtem pa postaja gospodarski položaj Nemčije vedno slabši in slabši.

Za en ameriški dolar je mogoče dobiti deset milijard nemških mark.

Prejšnji teden je bilo v Nemčiji 800,000 brezposelnih. Do včerajšnjega dne je naraslo to število do poldruga milijona.

Pri tem pa ni všteti dva milijona delavcev, ki delajo samo po par ur na dan.

Iz Eessena poročajo, da Francozi po vsakodnevnem šiltu zapro za eno ali dve uri nemške delavce.

S tem jih hočejo prisiliti, da bi delali po deset ur na dan. Nasprotstvo proti Stresemannovi diktaturi se vedno bolj izrazito pojavlja na Saškem in na Turinškem.

Tam so stvorili koalicijske kabinete socijalisti in komunisti. Njihovo prvo dejanje je bilo, proglasiti mobilizacijo vseh delavcev tekom enega tedna.

Na ta način hočejo doseči, da bi ne bila diktatorska predloga sprejeta.

Mobilizirani delavci bodo z vso silo nastopili proti vsakemu fašistovskemu gibanju v deželi.

Kakorhitro bi se vmešala državna bramba, bi izbruhnila državljanska vojna.

Veliko razburjenje je povzročil v državnem zboru komunistični poslanec Froehlich, ki je stavil kanclerju Stresemannu par ostrih vprašanj.

Vprašanja so bila tako važna, da se je moral kancler posvetovati s svojimi ministri, predno je odgovoril nanja.

Velik vtis so napravile naslednje Froehlichove besede: — Izjavljam, da je Stinnes veleizdajalec. On se je s poveljnikom državne brambe zarotil, izvesti protirevolucije.

Duesseldorf, Nemčija, 11. oktobra. — Poskus nemške vlade, da bi posredovala med ruhrskimi industrijali in francosko komisijo v Porurju, se je prvem izjalovil.

Pogajanja med vrhovnim poveljnikom francoske okupacijske armade, generalom Degoutte in industrijali se nadaljujejo. Berlinska vlada bo najbrže predložila nove reparacijske predloge.

JUDJE SMEJO OSTATI NA ROMUNSKEM.

Bukarešta, Romunska, 11. okt. — Znanemu polarnemu raziskovalcu in pomožnemu komisarju Lige narodov, Fridriču Nansenu, se je posrečilo izposlovati od romunske vlade dovoljenje, da sme ostati do 1. decembra na Romunskem štiri tisoč beguncev. Tri tisoč Židov je že zapustilo romunsko ozemlje. V Bukarešti vlada mir.

Vlada bo strogo kaznovala vsakega, ki bi nadlegoval kakega Žida.

IZŠEL JE SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1924.

Vsem tistim, ki so ga naročili, ga bomo odposlali te dni. Koledar je znanstvene, poučne in zabavne vsebine, ter ga bi moral vsak imeti.

Naročite ga še danes! CENA 40 CENTOV. Za Jugoslavijo je ista cena. SLOVENSKO PUBLISHING CO., 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA', NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDruženih Državah.

“GLAS NARODA”

SLOVENSKO DNEVNI

Owned and Published by
Higson Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDIC, Treasurer

Place of Business of the Corporation and of Above Officers
23 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

“GLAS NARODA”
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

For sale lots via list in America Za New York za solo leto \$7.50
in Canada \$8.00 Za pol leta \$4.00
For sale lots via list in Europe Za leto \$15.00
For sale lots via list in Australia Za pol leta \$4.00

Subscription Yearly \$8.00

Advertisement on Agreement

“GLAS NARODA”
23 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 5275

NEMCIJA IN FRANCIJA

Razvoj v Porurju je posledica razmer. Francoski in nemški kapitalisti delajo načrte za pogajanja, kolobajo semintja, premišljajo o tem in onem, svetujejo tolnito, — vse se pa vrši na stroške delavcev.

Nemški delavci delajo v majnah in v tovarnah. K delu jih pa ni prisilila zavest, pač pa francoski bajoneti in prazen želodec.

Načrt, ki ga kujejo, je povsem enostaven. Nemški veleindustrijalci bodo lahko delili dobičke s Francozi. Treba je samo odpraviti osemurni delavnik, pritisniti delavce tukaj in tam, pa bo šlo.

Produkcija bo obnovljena, če bodo delavci pokorni in če bodo delali uspešno. In seveda — če bo francosko-nemška uprava dovolj hladnokrvna.

Vsak, ki se zavzema za “produkcijo” in za “red”, bo ploskal. Ploskali bodo seveda edinole francoski in nemški industrijalci.

To je temeljni načrt.

Morda bo izveden nekega lepega dne, toda pri vsem tem so velike težave, katerih ni kar tako zlepa prezreti.

Stinnes je napravil lep načrt za diktatorstvo. Načrt mu pa lahko izpodeliti, kajti uvaževati bo moral socialiste, komuniste in monarhiste. Če ne bo drugače, mu bo ga bodo prekrizali z orožjem. Posledica tega bo še večja razoranost in Nemčiji kot je sedaj.

In pomisliti je treba, da delavci v Porurju niso Francozi, pač pa Nemci.

Vsi od prvega do zadnjega so dobro organizirani in zavedni. Niti kajzer si ni upal dosti sariti v Ruhru.

Če bo Stinnes-le silil svoje sužnje delati za Francijo, lahko izbruhne oborožen odpor.

Pa tudi Poincarejevo stališče ni zaviljanja vredno. Od Nemčije zahteva odškodnino. Z nogami je pa potlačil delavce in zahteva, da morajo delati.

Pogodba z industrijalci bi pa prisilila, da bi nekoliko zmanjšal tezo svojega koraka.

Najbrže bi moral tudi opustiti vse načrte glede ustanovitve separatistične poreske republike.

In kar je najbolj važno — in Nemčije ni mogoče iztisniti tistega, kar obljublja Poincare Francozom.

Zaenkrat zastopa Poincare francoske industrijalce. Toda Poincare je politik.

Meseca maja bodo francoske volitve. Kampanja se je že začela. Poincare ne more obljubiti volileem, da bo dobil od Nemčije toliko, da bodo znižani francoski davki.

Dopisi.

Manville, N. J.
Dne 9. oktobra se je pripetila nepričakovana nesreča našemu rojaku Johnu Bolta. Zaposlen je bil v tovarni Jones in pri delu ga je zadušil plin. Doma je bil pri Devci Mariji v Polju pri Ljubljani. Bil je mladenec posebno dobrega značaja, star 35 let, član društva Delavski Venec št. 221 SNPJ. v Terre Haute, Ind. Naj ostane v dobrem spominu vsem, ki so ga poznali.

Z delom gre še precej dobro. Delajo moški in ženske od 17 let naprej. Kdor želi delati v tovarni, se lahko poslužijo, če ima zdrave ude. Kraj ni velik, a je prijazen.

M. Fine.

Ferrell, Pa.
Vabimo vse rojake iz okolice, da posetijo zabavo Dramatičnega kluba “Prešeren” dne 20. oktobra zvečer v Hrvaškem domu na Stanton ulici. Začetek ob 8. uri. Predstavi se igra enodejanska: “Kakrščen je gospod, tak je sluga”. Igra je povzeta iz vojaškega življenja ter vsekoli žaljiva. Največjo pozornost vzbujajo Nežka, Lipe in Matiček. Pridite vsi, vam ne bo žal! Za utolžilo želodeca in suhega grla bo preskrbel odbor.

Na veselo svidenje 20. okt!
Odbor.

Iz Belokrajine.
Slovesno smo obhajali osenedsetletnico gospe Haringove v Črnomlju. Vsa narodna društva so se zbrala z godbo in peveci ter naredila lepo podoknico. Nato sta čestitala jubilarntki ravnatelj Janko Schweiger imenom črnomaljskih narodnih društev in pa naučitelj Božo Račić za “Probudo”. Izročeni sta bili dve diplomi. Probuda je poklonila diplomu z narodnimi vzorci, ki so posneti po belokranjskih otiračih, ki jih hrani jubilarntka. Gospa je bila ginja in je venomer ponavljala, da tega ni zaslužila. Njeni sorodniki iz Zagreba so bili vidno vzradošeni, videči, kako spoštuje Črnomelj svojo velezaslužno narodno delavko.

Dne 7. oktobra bo v Metliki sadjarska razstava, ki jo priredi belokranjsko učiteljsko. Namen razstave je, pokazati belokranjcem, kaj vse uspeva v Belokrajini in kaj se lahko dobro proda. Draginja je vedno večja, in če ne bo naš kmet mislil tudi na nove virove dohodkov, se bo zadolžil do vrata. Amerika je sedaj zaprta in obetajo se slabi časi. Zato pa je sedaj prilika, da se začnemo zanimati za sadno trgovino, ki je pri nas še docela neznana.

Zadnje železsko proščenje je bilo dobro obiskano. Bilo je čuda ljudi iz vseh krajev. Tudi Preloka je imelo polno romarjev.

Vrh pri Vinici je brez duhovnika. Čujemo, da se nekaj gible in da misli več ljudi v pravoslavje, ker so se naveličali večne politike v cerkvi. Nekaterim gospodom žilica ne dá miru, da ne bi zalili ljudi, ki pa zamerijo in to po pravici. Potem bo pa lep mir in zadovoljstvo kakor nekoč na Belokranjskem.

Metlika je dobila elektriko, na kar je jako ponosna. Če bi bilo pri nas malo več zanimanja, bi se dalo narediti še marsikaj.

HELMAR

CIGARETA ZA VAS

Če vam ni mar, kakšno cigareto kadite, vam bo ugajala vsaka cigareta.

Če vam je pa mar, kakšno cigareto kadite in če hočete imeti od svoje cigarete užitek in veselje, morate kaditi **HELMAR**, največja ameriška vrednost v cigaretah.

HELMAR so v lepenkastih škatljah, in vsled tega, ko kupujete **HELMAR**, ste lahko gotovi, da boste dobili svoje cigarete v popolnem stanju, ne pa zlomljenih, kot jih dobite v količinskih cigaretah.

ZAPOMNITE SI ŠKATLJO IN IME.

Anarques izdelovalec prvostinskih turških in evropskih cigaret na svetu.

BOXES of 10 or 20

Novice iz Slovenije.

Stritarjeva zlata poroka.
Proslava Stritarjeve zlate poroke v Rogoški Slatini, ki je bila določena za soboto 15. sept., se je morala omejiti, ker se je pesnikovo zdravje zadnje dni poslabšalo in je bil priklenjen na posteljo. Na predvečer slavnosti so v Rogoški Slatini priredili na čast pesniku bakljado s serenado, ki so se je udeležili v velikem številu domačini in gostje. Pred Stritarjevim domom je godba priredila podoknico. Okrajni glavar ptujski dr. O. Pirkmajer je slavljencu v svojem in v imenu vlade ter navzočega občinstva čestital. V soboto dopoldne se je jubilarju poklonila šolska mladina ter izročila njegovi soprogi prekrasen šopek. Cerkevni obredi zlate poroke kakor tudi nameravano slavnostno kosilo je moralo zaradi pesnikove bolezni odpasti. Občinski zastop v Rogoški Slatini je izvolil pesnika v priznanje njegovih velikih zaslug za slovenski narod za svojega častnega občana.

Strela v celjski cerkvi.
V ponedeljek 24. sept. je razsajala po celjskem okraju in goraji Savinjski dolini huda nevihta. Po 3. uri popoldne je začelo liti kakor iz škafa in vrolo grmenje je prešinjalo soparni zrak. Kar udari nenkrat v mestu samem v zvonik farne cerkve sv. Daniela, kjer se sicer nahaja strelodol. Ne ve se še natanko, ali je bil pokvarjen ali pa leži v neposredni bližini kak predmet, ki ima za električno privlačno s'lo. Strela je našla od tu pot do električne napeljavne in je povzročila skoraj po celem mestu nepopisen strah. Zažarelo je po raznih hišah, kakor bi bilo udarilo v neposredni bližini. Stanovalci so bili ponekod naravnost omanjeni, tudi so zažvenketale po nekaterih poslopih šipe. V farni cerkvi sami je strela nekoliko poškovala prostor v bližini orgel ter potrla mnogo šip. Zid v bližini stoječe stare gimnazije je pa osnojen. Ljudje so čutili celo na ulici značni pritisk ter v s'lnem strahu iskali zavetišča.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA “GLAS NARODA”, NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DEŽAVAH.

Peter Zgaga

Veliko se piše in govori o ameriški svobodi in prostosti. Svoboda je lepa stvar, prostost pa še lepša.

Svoboda se pa tiče samo naroda, prostost pa vsakega posameznika, in vsled tega je prostost stokrat lepša kot svoboda.

Amerika je sicer svobodna, toda njeni državljani niso prosti.

Vsaka ameriška država ima svoje postave.

V Iowi in Georgiji ne sme dati nihče nobene napitnine. Dajanje napitnine je pod kaznijo prepovedano.

Vsled tega hodijo ljudje po ten državah do ušes kosmati, ker noče nihče zaupati svojega obličja briven.

Sami dobro veste, kako vas brivec vdrigne obrije, če mu prvih ne daste ničesar.

V državi Texas ne sme nihče javno izjaviti, da je človek iz opice postal.

Če pravi kaj takega, ga sodnik, ki ima opičjo pamet, zašije, da je črn.

V državi Oregon ne smejo hoditi otroci v privatne šole. Če bi njihova beseda kaj zalegla, bi bile še to minuto odpravljene vse javne šole.

V državi North Dakoti ni dovoljeno kaditi cigaret.

Vsled tega si ženske s cigarami pomagajo.

V državi Vermont ni dovoljeno žvižgati ob nedeljah.

Nedeljsko preklinjanje zaenkrat še ni prepovedano.

V državi Arizoni je prepovedano v nedeljo striči lase.

V državi Nebraska morajo vse ženske nositi dolga krila.

V newyorški takozvani “visoki družbi” mora ženska, ki je ustrelila svojega moža, priznati, da ga je ustrelila, če ne, je zaprta.

V državi New York smejo samo roparji nositi orožje. Če dobi policija pri peštem državljanu revolver, je zaprt.

Razen smira je prepovedana v Ameriki vsaka pijava, ki ima kaj mastike v sebi.

O vsem tem, kar sem zgoraj napisal, je v Ameriki prepovedano pisati.

Veliko se govori o lestvici napredka.

Lestvica napredka je tista lestvica, na kateri stoji ameriški zidar, ki zasluži po petnajst dolarjev na dan.

Ameriški dolar ni tako visok kot je bil leta 1913, je pa zato najmanj stokrat hitrejši.

Ljudje, ki se pritožujejo zastran vročine, ponavadi tudi z mrzom niso zadovoljni.

Lepa ženska se zato poroči z grdim možem, da je v zakonu že vsaj nekaj možgan.

Downtownski rojak se je pritoževal: — Zdravnik mi je rekel, da ne smem niti piti niti jesti. Uživati smem samo mleko. Ali misli, da moram lakote erkiniti, če me hoče obdržati pri življenju.

Največ ljudi umrje vsled svojih zdravil, ne pa vsled svojih bolezni.

Že nekaj dni sem popolnoma hriprav.

Danes sem hotel obiskati svojega prijatelja in njegova žena mi je odprla vrata. Ker ne morem glasno govoriti, sem zašepetal: — Ali je vaš mož doma? — Ne, — mi je odvrnila, istotako šepetaje, — kar hitro vstopite!

Jugoslovanska Katoli. Jednota
Ustanovljena 1. 1898 Inkorporirana 1. 1901
GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 923 E. 155 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 166 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Začasni blagajnik LOUIS CHAMPA, Box 961, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 612 — 12th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 303 American State Bank Bldg., 608 Grant St. at Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
ANTON ZBASNIK, Room 206 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIC, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKLABEC, 4823 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. FORENTA, 310 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:
VALENTIN PIRC, 780 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 383 Park Str., Milwaukee, Wis.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARIC, 638 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: “Glas Naroda”.

Vse stvari tiskajoše se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za bližnji pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajnika bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 8 člani ali članicami.

Iz Jugoslavije.

Obrtna šola za žensko mladino.
Beogradu.
Beograjske javne delavke so po inicijativi gospe Kristine Boškovićeve ustanovile pred kratkim žensko obrtno šolo, v kateri se ženska mladina pripravlja za gospodinjstvo. Gospe so na lastne stroške kupile poslopje za šolo, ki tudi v higijskem oziru odgovarja svoji svrhi. V novo šolo se je vpisalo toliko mladenk, da niso mogli vsi sprejeti. Šolo vzdržujejo gospe same, ministristvo trgovine imenuje in plača le učiteljice. Namenjena je ta šola v prvi vrsti siromski ženski mladini, katero pripravlja za praktično življenje.

Suša v Črni gori.
V Črni gori, zlasti v cejniškem okrogu, je zavladala velika suša, ki ogroža jario, koruzo in krompir. Tudi živina trpi mnogo.

Smrt književnika.
Kakor poročajo iz Dubrovnika, je v Novem pri Trogiru umrl hrv. književnik in novinar Ivo Čipiko.

Tragedija mlade devojke.
Na Cetinju se je Milka Vukičević, hčerka aktorja tamkajšnje državne tiskarne, zaljubila v nekega poročnika, ki je prošil za njeno roko. Ker je oče proušno odklonil, se je Milka ustrelila z revolverjem. Vsled žalosti je tudi Milka mati hotela izvršiti samomor, kar so pa domačini še pravočasno preprečili. Tragedija Milke Vukičevićeve je vzbudila na Cetinju splošno sožalje.

Maščevanje odpusčenega upravitelja.
Ko so bili nedavno v okolici Šibenika vojski na vajah, je povabil neki vaščan komandanta čete, naj dovoli vojakom, da se nazobljejo grozdja v njegovem vinogradu. Povabilo je seveda dobro došlo. Vojaki so se počestno poslužili prijaznega povabila. Druga dne pa je vojaška oblast prejela pritožbo proti vojakom, ki so oplenili vinograd cerkvenega posestva. Prijazni vaščan je bil prej upravitelj cerkvenega posestva, a je bil odpuščen. Da se maščeuje nad popom, je povabil vojske v vinograd. Proti njemu je uvedeno sodno postopanje.

Radbinska tragedija v Beogradu.
V Beogradu se je odigrala radbinska tragedija, ki je močno vznemirila. V mestu je dolgo vrsto let mirno živel Milena Mardevac s svojo 14letno hčerko. Pred par tedni je dospel k rodbini 56letni

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste s njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu “Glas Naroda”. S tem bozte ustregli vsem

Uprava “Glas Naroda”

TRPLENJE in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka.

V knjigi so popisani vsi boji bivšega slovenskega polka od prvega do zadnjega dne svetovne vojne. Iz Galicije, z Doberdoške planote, z gorovja s Tirol, Fajtgajega hriba, Hudega Loga, Sv. Gabrijela, Pijave in o polkovem uporu ter njega zakletvi.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 270 strani in 25 slik iz vojne.

“GLAS NARODA” 23 Cortlandt Street, New York, N. Y.

NOVA ZANIMIVA KNJIGA NA KRVAVIH POLJANAH!

Spisal Ivan Matičič

Cena s poštnino \$1.50

Morski razbojnik.

Spisal kapitan Frederick Marryat.

(Nadaljevanje.)

15. poglavje.

Zmota.

"Avenger" je razvil vsa svoja jadra ter plul proti severu. Zasladovalce je pustil daleč za seboj, in prav ničesar ni bilo videti na obzorju, ko je naslednjega jutra prišel Francisco na krov. Kljub vsem prošnjam Kajnovim ni hotel uledele deliti z njim poveljstva na ladji, nego se je imel le za potnika ali pa jetnika. Ni bil še dve minuti na krovu, ko je opazil ona dva španska ribiča, ki sta bila v službi pri domu Cumanosu, kako sta se pogovarjala med seboj. Skoro popolnoma ju je bil že pozabil; radi tega je šel k njima ter ju nagovoril. Zelo sta se začudila, ko sta videla Francisco tukaj, dokler jima ni ta povedal, kaj se je zgodilo. Onadva pa sta zopet pripovedovala, kaj se je pripetilo njima ter mu pokazala palec na rokah, ki so nosili sledove mučenja, da bi bili izsilili iz njiju resnice. Francisco se je zgrozil, vendar pa ju je potolažil z obljubo, da bosta kmalu zopet prosta in se bosta lahko vrnila h gospodarju.

Ko se je vračal Francisco s prednjega konec ladje, je našel na krovu Hawkhursta. Njiju oči so se srečale in kazale veliko sovraštvo. Hawkhurst je bil od velike izgube krvi še jako blede in rana ga je očitno še vedno zelo bolela. Ker so mu pa sporočili, da sta se kapitan in Francisco najbrže popolnoma spoprijaznila, ni mogel več dalje ostati v postelji. Vedel je tudi, da se je kapitan izogibal vsakemu boju z "Enterpriso", in nekaj mu je pravilo, da se je morala v kapitanu zgoditi velika izprememba. Kakor tudi je bil še slab, je vendarle sklenil, skrbno paziti na vse, kar se je zgodilo. Zakaj sedaj je smrtno sovražil oba, Kajna in Francisco, in čakal prve prilike, da se maščuje. Za trenutek sta se mu zdela premočna. Toda čutil je, da se bliža čas njegove zmag.

Francisco je šel mimo Hawkhursta, ne da bi bil zimi besede. "Zopet sva prosti, kakor vidim", je opomnil Hawkhurst poglivo. "Na vsak način pa nisem za to dolžan hvale vam", je odgovoril Francisco ponosno, "in za svoje življenje tudi ne."

"Ne, gotovo ne! A mislim, da sem jaz vam nekaj dolžan za to-le kroglo v rami", je odgovoril krmar. "Da, ste", je odgovoril Francisco mrlo.

"In prepričani bodite, da vam svoj dolg poplačam z obrestmi vred." "Prav nič ne dvomim o tem, samo ako vam bo mogoče; ne bojim se vas prav nič."

Po teh Franciscovih besedah je prišel kapitan po lestvi navzgor. Hawkhurst se je obrnil in odšel. "Ta človek namerja nekaj zlobnega, Francisco", je dejal kapitan bolj tiho; "skoro že ne vem, komu naj zaupam; toda paziti moramo nanj. Že nekoliko časa pridobiva moštvo zane. No, to pa ni posebnega pomena, zlasti ako miruje le še malo časa. Sam bi mu rad izročil poveljstvo te ladje. A kaj, ako ga poizkusi pridobiti prerano?"

"Jaz imam moške, ki jim lahko popolnoma zaupam", je rekel Francisco. "Fojdiva dol!" Francisco je poslal po Krumana Pompeja ter mu dal vpricho kapitana razne ukaze. Na veliko čudenje vseh je to noč stražil Hawkhurst. Dasi je bil od neprestanega opazovanja in straženja zelo utrujen, je bolj okrevljal od dne do dne.

Nekotiki dni se ni pripetilo nič in "Avenger" je mirno nadaljeval svojo pot. Samo Francisco je vedel, kaj namerja storiti kapitan. "Jako malo vode še imamo", je nekega dne sporočil Hawkhurst; "ali jo bomo imeli dovolj do tja, kamor smo namenjeni?" "Za koliko dni je še imamo, ako dobi vsakdo polno mero?" "Največ za dvanaest."

"Tedad se mora dati le pol mere", je odgovoril Kajna. "Može bi radi vedeli, kam smo namenjeni sedaj." "Ali so poslali vas, da me vprašate po tem?" "Ne ravno; toda jaz sam bi rad

vedel", je odgovoril Hawkhurst predrzo. "Pokličite moše navzgor", je odgovoril Kajna; "in kot član moštva boste zvedeli tudi vi, česar želite."

Moštvo razbojniške ladje se je zbralo na zadnjem koncu. "Može!" je dejal Kajna. "Prvi krmar mi je povedal, da bi radi vedeli, kam gremo. Na to odgovorim to-le: Ker znamo na ladji toliko ranjencev in toliko plena spodaj, namerjam kreniti na otok tukaj blizu, kjer smo bili že večkrat, da oskrbimo potrebne pravice — in to so otoki Kaikos. Ali želi kdo vprašati še kaj drugega?"

"Da", je odgovoril Hawkhurst, "tudi bi radi vedeli, kaj namerjate s tem mladim možem Francisco. Izgubili smo velike zaklade bogastva. Spodaj imamo trideset ranjencev in na suhem smo pustili devet mrtvih. Jaz sam imam kroglo tu v rami; in vse to je zakrivil on sam. Pravice zahtevamo!"

"Može! Pravice zahtevate in jo tudi dobite", je odgovoril kapitan Kajna. "Vi poznate dobro tega mladeniča. Še kot otroka sem ga prinesel semkaj na ladjo. Njemu ni nikdar ugajal način našega življenja in dostikrat je prosil, da bi smel oditi; toda ni bil uslišan. Pozval me je na odgovor, opiraje se na našo postavo: Kri za kri! Ranil me je; storil je prav in tega mu ne štejem v zlo. Ako bi bil vedel, da ste gamerjali ipostaviti na suho, kjer naj bi bil počasi umrl za gladom in žejo, ne bi bil nikdar dovedil tega. Kaj pa je zakrivil? Prav ničesar! Če pa je kaj, je zakrivil proti meni. In obsojen je bil na smrt zaradi ničesar, in vi sami ste bili odločno proti njegovi smrti. Ali ni res tako?"

"Da — res", je odgovorila večina mornarjev. "Na naravnost čuden način je bil rešen smrti ter je nato prišel v službo k drugemu človeku. Ujeli ste ga in zahtevate sedaj pravice. Imajte jo torej! Recimo, da je zaradi tega zapadlo njegovo življenje — vi ste ga bili obsodili na smrt po krivem in zaradi tega ste po vsej pravici dolžni, da mu v tem primeru vrnete življenje. Zahtevam to od vas, moše, ne samo kot pravico zanj, temveč tudi kot naklonjenost in vdanost proti meni, vašemu kapitanu."

"Velja, vse je dobro!" je vzkliknila večina razbojnikov. "Može, hvala vam!" je odgovoril Kajna. "In v zahvalo za to naj se razdeli moj delež na plenu med vas vse, kakor hitro dospemo do otokov Kaikos."

Te poslednje besede so naenkrat izpremenile ves položaj v prid kapitanu. Oni, ki so bili prej s Hawkhurstom, so stopili sedaj na kapitanovo stran. Hawkhurst se je oziralkakor hudoben duh.

"Debar naj vzamejo oni, ki se dajo podkupiti", je odgovoril, "toda jaz se ne dam! Kri za kri hočem imeti in zaradi tega vas svarim. Življenje tega fanta je moje in ineti ga hočem! Zadržite me pri tem, ako morete!" je nadaljeval, vzdignil roko ter pretil z njo skoro ravno pred kapitanovim obrazom.

Rdečica je obšla Kajna. V trenutku se je visoko vzravnil, zagrabil kol, ki je ležal blizu, in podrl Hawkhursta na tla.

"To imaš za svojo upornost!" je zakleal Kajna ter stopil Hawkhurstu na vrat. "Može, do vas se obračam! Ali je ta človek vreden, da ostane še nadalje krmar? Ali zasluži, da ostane živ?" "Ne, nikdar!" so vpili razbojniki. "Smrt!"

Francisco je stopil prednje, rekoč: "Može! Kapitanu ste storili uslugo; storite še meni eno: Pustite temu človeku življenje! Spominjajte se, kolikokrat vas je vodil v boj, kako hraber in zvest je bil dosedaj. Pomnite, da še vedno boleha na rani, ki ga dela še bolj razdražljivega. Zapovedovati seveda ne more več dalje, ker nikdar več ne dobi kapitanovega zaupanja, toda pustite ga, da živi in zapusti to ladjo."

"Ako se vsi strinjate s tem, naj bo!" je odgovoril Kajna in se ozrl po možeh. "Jaz nočem njegovega življenja."

Razbojniki so mu pshitrdili. Hawkhurst je počasi vstal, nato so ga spremili v njegovo kabino.

Ureditev počitka je prav tako važna kot ureditev dela. Samo s pravilno izmenjavo dela in počitka se doseže največ, kar zmoreda duh in telo. Pa tudi na razpoložnje človeka ima spanje velik vpliv, ker kdor slabo spi, je navadno slabše oje in muči s svojo razdražljivostjo vso okolico.

Narava sama nam je dala za vzgled bitje, ki spi dolgo in globoko in ki ga hočemo vzeti za izhodišče naše razprave, da pojasnimo bistvo spanca; to je človeški zaplodek (embrijo).

Porajajoče se dete v maternem telesu spi devet mesecev. Čim se loči od matere, se zbudi, in njegova zmožnost, da kriči in cepela, nam dokazuje, da je poprej v resnici spalo.

Čudovito je, kaj je novorojeni ponjglavček v devetih mesecih "prespal". V devetih mesecih embrijonalnega življenja se izvrši celotno postajanje človeka, dočim je naprimer pozneje treba 28 let, da moški dojenček dozori v zrelega moža. V devetih mesecih prvotnega razvoja zraste dete do približno pol metra — in še okoli trideset let je še potem potrebnih, da se stvori ostala dolžina 1 in četrta metra, kolikor meri srednjevelik človek.

Kako naj si razlagamo teh devet mesecev dolgega, neprekinjenega spanca in ogromnega delovanja narave v tem času, in kaj se moremo iz tega učiti, "ede našega spanca?"

Kakor čisto v naravi, tako nam je tudi tu poizkus pomagal rešiti vprašanje: pokazalo se je, da kri in telesni sokki zaplodka ne vsebujejo joda.

Jod je snov, ki jo izloča v človeku takozvana zaščitna žleza ali zaščitnica. Zaščitnica je žleza, ki izloča svojo snov na znotraj, to se pravi: ta snov preide v kri, se porazdeli po telesu in povzroča v njem gotove kemične učinke.

Drugeče so žleze, ki izločajo znoj sluze, nosno sluzo. Druge žleze z notranjim izločevanjem so ledvice in možganski privesek. Kakor rečeno, povzročajo žleze v telesu prav posebne kemične učinke.

Vedno iznova se ponavljajoči učinki, ki se ponavljajo z enako močjo in skozi več rodov, so priveli nekateri ljudi do praveatih "kemičnih tipov". Poznamo majhne, debeluhaste ljudi, velike, debeluhne tipe; majhen rod, velik, suh človeški tip in njegove mešanice, ki se niso razvile tako enostransko. Pri vsakem teh tipov so žleze z notranjim izločanjem cele generacije na prav poseben način delovale in tako vedno oblikovale telo.

Dalje služi jod zaščitnici tudi v to, da raztruje strupene usedline, ki se tvorijo v telesu od dela. To je predvsem važno za naš fini živčni sistem. Trajno in močno razirovano možganje deluje duševno čisto drugače od možganov, ki je preobloženo s strupenimi in utrujajočimi snovmi. Človek, ki ima v sebi mnogo joda, je duševno živahen, izpremenljiv, kot živo srebro. Kakor se pravi, kaže "napetost". In v resnici leži v tej besedi posebna kemična zagonetka.

Pokazalo se je namreč, da se ledvice in zaščitnica medsebojno podpirati. Ledvice izločajo takozvani andrenalin na znotraj, ki zviša krvni tlak s tem, da zožuje krvne staniče in draži vse organe, predvsem pa zaščitnico, kjer pospešuje od-

Drugi krmar je bil nato imenovan za prvega, drugega pa naj bi si izvolili možje sami.

Po tem prizoru je cele tri dni vladal mir in red na razbojniški ladji. Kajna se je v tem času trdno odločil, kaj ukrene ter je razodel svoje načrte Francisco. Ta mu je veroval, ker je videl v tem, da je kapitan svoj delež podaril moštvu, njegovo resno voljo. Nastalo je med njima tako presrečno razmerje, kakršnega ni bilo prej nikdar med njima. Toda o Franciscovi materi in svojem prejšnjem življenju ni kapitan nikdar govoril. Francisco ga je večkrat povpraševal po tem, a vedno mu je odgovorjal: "V kratkem zveš vse, Francisco, toda sedaj še ne; preveč bi me sovražil."

Čim bolj se sodelujejo ledvice in zaščitnica, tem bolj vtiskata človeku gotov znak s tem, da zatirata izločila, ki jih spuščajo v kri druge žleze in ki učinkujejo na telo nasprotno. Taki žlezi, ki delujejo proti sodelovanju ledvic in zaščitnice, sta možganski privesek in kaličnica. Zadnji del možganskega priveska izloča v človeško kri snov, ki vpliva na intenzivno rast. Notranje izločevanje kaličnice podeli možkem globoki glas brado in notranjo voljo. Kaj je torej posledica, ako se zmanjša učinkovanje možganskega priveska in kaličnice z delovanjem ledvic in zaščitnice? Ako se to zgodi, imamo pred seboj majhnega, debeluhnega človeka, ki je duševno ne-navadno gibek in se kreče kot živo srebro. Zaščitnica v njem intenzivno izloča jod, da raztruje obilne utrujevalne snovi tako živahnega živčnega delavca. Intenzivno delujejo ledvice, da se izprazni zaščitnica, da se počne vse strupene snovi v telesu nasproti jodu.

Tak tip potrebuje dolgega spanja. Zaščitnica, ki deluje z izredno silo, se je proti večeru tako izžrpala, da je vsak atom joda vezan na utrujevalne snovi tako živahnega živčnega delavca, spanje se pojavi skoro na mah, ker je zaščitnica popolnoma izžrpana. Utrujevalne snovi hitro otope živčni sistem in povzročijo dolg, globok spanec, ki edino more osvežiti telesni organizem. Odrasli ljudje tega tipa spe večinoma devet do deset ur.

Tako vidimo, v kakšni zvezi sta spanec in izločanje joda. Komaj se je dete rodilo, začne kričati in iztiska v kri prvi jod skozi kričalne mišice. Pa še mnogo časa je treba, da dozori zaščitnica do svoje popolne delavnosti. V ta namen potrebuje otroci dolgozrajnega, globokega spanca.

Gorje otroku, ki ostane tudi po rojstvu brez joda! Zapisan je popolnoma duševnemu in telesnemu poginju.

Opazujmo pa tipe, ki ne potrebujejo mnogo spanja. To so ljudje, ki jim nedostaja joda in pri katerih se izločevanje joda ne vrši redno. Ker imajo vse žleze gotovo delavne, dosegaajo ti ljudje gotovo marsikatero presežnost s vajo.

Globalji vpogled v bistvo ljudi, ki ne potrebujejo mnogo spanja, se nam nudi, ako opazujemo vpliv podnebja na stanje človeškega telesa. Znano je, da soljce ovira rast. Severni človek je vedno večji, počasnejši in neokretnejši od južnjaka. Spolno je mrtvejši, ker je notranje izločevanje mod skupno z delovanjem možganskega priveska ojačeno in je s tem omejeno jajčevje na zunanje spolno izločevanje. Krvni tlak pa ni zvišan. To so oni ljudje z zmernim življenjem, ki se ne obrabijo tako hitro kakor južnjaki, ki ne dozore tako hitro in ki čisto dosežejo visoko starost. Ako opazujemo vpliv podnebja na kemični sestav telesa, se nam šele razjasni, kako stara mora biti indoevropska rasa.

Izredno zanimivo je tudi s teh zreliš opazovati živalstvo, od orjaških savrijev do malega srnjaka z golšo in zabuljenimi očmi.

Severni tip potrebuje z ozirom na svoje telesne lastnosti manj spanja od južnega tipa. Kretanje njegovih duševnih pojavov je počasnejše, tvorjenje in raztrujevanje ustrujevalnih snovi lenejše. Seveda; zato ni duševno manj sposoben. Zakaj inteligenca ne zavisi le od kemičnih in fizikalnih pojavov v možganju, temveč je tudi

vezana na gotovo možgansko maso in na njeno neprecenljivo zvezljivost.

Ko govorimo o spancu, se moramo spomniti tudi človeka, ki predstavlja v svoji boleznosti poseben tip zaspanca. Posebno nam tu zanima "nervoznež". Spanje in budenje tvorita nekak krog. Pri dnevnem delu se zbirajo utrujevalne snovi in tršijo jod. Ko je izžrpan jod, obnemore vse živčevje v telesu — in glovka se poloti spanec. Ta onemoglost pa hkrati povzroča, da izostane vsako delo in da se ne tvori na novo utrujevalne snovi. Polagoma izloči zaščitnica zopet tliko joda, da zavladava v telesu, nakar se spanec sam po sebi prekine. Budenje ali spanje — vse se vrta okoli utrujevalnih snovi in joda.

Zanimivosti o spancu.

vezana na gotovo možgansko maso in na njeno neprecenljivo zvezljivost.

Ko govorimo o spancu, se moramo spomniti tudi človeka, ki predstavlja v svoji boleznosti poseben tip zaspanca. Posebno nam tu zanima "nervoznež". Spanje in budenje tvorita nekak krog. Pri dnevnem delu se zbirajo utrujevalne snovi in tršijo jod. Ko je izžrpan jod, obnemore vse živčevje v telesu — in glovka se poloti spanec. Ta onemoglost pa hkrati povzroča, da izostane vsako delo in da se ne tvori na novo utrujevalne snovi. Polagoma izloči zaščitnica zopet tliko joda, da zavladava v telesu, nakar se spanec sam po sebi prekine. Budenje ali spanje — vse se vrta okoli utrujevalnih snovi in joda.

Količina pošte za inozemske države ki se rokovoli v New Yorku, je postala tekom zadnjih let tako ogromna, da je bilo treba odkazati ves tisti prostor v posebnem ogromnem posloplju. Ta razvrščajo pošto za vsak kot sveta, in ker ima vsaka inozemska država svoje posebne odredbe in svoj posebni način postopanja, kar treba vse znati in upoštevati, se od uradnikov tega oddelka zahteva, da znajo vse to. Oni morajo vedeti, katerim potom gre pošta v posamezne države, in morajo paziti na odhod parnikov, s katerimi se pošlje dotična pošta. Velik odstotek inozemske pošte pošiljajo priseljenci, zlasti oni, ki so bili le malo časa tukaj. Oni imajo precej motne pojme o tem, kako treba pravilno adresirati taka pisma. — Seveda, lokalni urad, kjer je dal priseljenec pismo na pošto, vsaj toliko ugame iz naslova, da je pošiljatev namenjena v inozemstvo in ista se brez ovire odpremi v New York, naloga newyorškega urada pa je, da ugame vse ostalo.

Rokovanje paketne pošte za inozemstvo malaga ogromno dela; količina te pošte raste s presenetljivo hitrostjo tekom desetih let — (od leta 1912 do 1922) je narasla za celih 445 odstotkov. Bilo je že slučajev, da je en edini parnik odpremil 10.000 vreč inozemske pošte; ako bi se te vreče nanizale druga poleg druge, bi bilo treba šest in polj milj dolge proge.

Prihajajoča inozemska pošta. Rokovanje prihajajoče inozemske pošte je ravno tako zanimivo kot ono odhajajoče. Prihajajoči parniki prinašajo dostikrat do 10.000 vreč pošte. Ko ti parniki priplovejo do kvarantenske postaje, se morajo tam ustaviti, dokler zdravniška oblast ne da dovoljenja za vohod v pristanišče. — To priliko porablja poštna oblast za prevzem inozemske pošte. Mali poštni parniki se približajo oeeanskemu parniku in prevzamejo vso pošto, ki jo je prinesel.

Ti poštni parniki so pod upravo železniške poštne službe (Railway Mail Service). Navadno je istočasno v obratu dva do pet takih parnikov; dostikrat je trojica njih poleg tnega samega prekoceanskega parnika, da prevzame njegovo pošto. Glavni parnik tega poštnega brodivja se imenuje — "President" in je 167 čevljev dolg in 39 visok; opremljen je z brezičnim brzojavom in more prevvažati do 4.000 vreč pošte. Za plovbo od kvarantine do pomola na 72. St. ob Hudson reki rabi 35-50 minut, kakor je pač plima in oseka.

Pošta se iz velikih prekomorskih parnikov preklada v poštne parnike, ki ob boku onih velikih nov izgledajo kot kaki pritlikavci, s tem, da spuščajo vreče doli skozi dolg platneni žleb. Poštne brodivje more naložiti do 5.000 vreč v eni uri. Čim je prevzelo vso pošto, odplave z vso brzino do pomola številka 82, kjer čakajo tovorni avtomobili in železniški vozovi, ki nakladajo pošto s pomočjo parnih dvigal.

Ta majhna mornarija vrši svoj posel brez ozira na vreme; ne megle ne vihar ne straši vrlih mornarjev, niti v slučaju, da bi bila

Inozemska pošta.

Odhajajoča inozemska pošta.

Količina pošte za inozemske države ki se rokovoli v New Yorku, je postala tekom zadnjih let tako ogromna, da je bilo treba odkazati ves tisti prostor v posebnem ogromnem posloplju. Ta razvrščajo pošto za vsak kot sveta, in ker ima vsaka inozemska država svoje posebne odredbe in svoj posebni način postopanja, kar treba vse znati in upoštevati, se od uradnikov tega oddelka zahteva, da znajo vse to. Oni morajo vedeti, katerim potom gre pošta v posamezne države, in morajo paziti na odhod parnikov, s katerimi se pošlje dotična pošta. Velik odstotek inozemske pošte pošiljajo priseljenci, zlasti oni, ki so bili le malo časa tukaj. Oni imajo precej motne pojme o tem, kako treba pravilno adresirati taka pisma. — Seveda, lokalni urad, kjer je dal priseljenec pismo na pošto, vsaj toliko ugame iz naslova, da je pošiljatev namenjena v inozemstvo in ista se brez ovire odpremi v New York, naloga newyorškega urada pa je, da ugame vse ostalo.

Rokovanje paketne pošte za inozemstvo malaga ogromno dela; količina te pošte raste s presenetljivo hitrostjo tekom desetih let — (od leta 1912 do 1922) je narasla za celih 445 odstotkov. Bilo je že slučajev, da je en edini parnik odpremil 10.000 vreč inozemske pošte; ako bi se te vreče nanizale druga poleg druge, bi bilo treba šest in polj milj dolge proge.

Prihajajoča inozemska pošta. Rokovanje prihajajoče inozemske pošte je ravno tako zanimivo kot ono odhajajoče. Prihajajoči parniki prinašajo dostikrat do 10.000 vreč pošte. Ko ti parniki priplovejo do kvarantenske postaje, se morajo tam ustaviti, dokler zdravniška oblast ne da dovoljenja za vohod v pristanišče. — To priliko porablja poštna oblast za prevzem inozemske pošte. Mali poštni parniki se približajo oeeanskemu parniku in prevzamejo vso pošto, ki jo je prinesel.

Ti poštni parniki so pod upravo železniške poštne službe (Railway Mail Service). Navadno je istočasno v obratu dva do pet takih parnikov; dostikrat je trojica njih poleg tnega samega prekoceanskega parnika, da prevzame njegovo pošto. Glavni parnik tega poštnega brodivja se imenuje — "President" in je 167 čevljev dolg in 39 visok; opremljen je z brezičnim brzojavom in more prevvažati do 4.000 vreč pošte. Za plovbo od kvarantine do pomola na 72. St. ob Hudson reki rabi 35-50 minut, kakor je pač plima in oseka.

Pošta se iz velikih prekomorskih parnikov preklada v poštne parnike, ki ob boku onih velikih nov izgledajo kot kaki pritlikavci, s tem, da spuščajo vreče doli skozi dolg platneni žleb. Poštne brodivje more naložiti do 5.000 vreč v eni uri. Čim je prevzelo vso pošto, odplave z vso brzino do pomola številka 82, kjer čakajo tovorni avtomobili in železniški vozovi, ki nakladajo pošto s pomočjo parnih dvigal.

Ta majhna mornarija vrši svoj posel brez ozira na vreme; ne megle ne vihar ne straši vrlih mornarjev, niti v slučaju, da bi bila

Aforizmi.

Dober odvetnik je slab sosed. * * * Kdor vlada lahko ženi, bo vladal lahko narodu. * * * Tisti, ki nadzira svojo ženo in hišo, ima dovolj opravka. * * * Grd obraz se ne zdi nikoli grd človeku, ki ga ima. * * * Mož iz slame je vreden več kot žena iz zlata. * * * Ako ne moreš prijeti stvari za glavo, popadi jo za rep. * * * En novec v hranilniku naredi več ropota kakor poln hranilnik novec. * * * Več kot ena vojna se je že vovejavala radi ene same beede. * * * Najboljši odgovor bedaku je molk.

ALI VESTE,—

da so pred kratkim našli v neki bosanski vasi v hiši pripristega kmeta pristno Stradivarijsovo violino? Ali veste, da so Helmar turške cigarete v lepenkastih skatljah, kar jih štiti pred lomljenjem ni kršenjem?

MI POZNAME

potrebe svojega naroda ter mu vsled tega zamoreto najugodnejše in najsolidnejše ustreči.

ZA TOČNO IN REDNO IZVRŠEVANJE DENARNIH NAKAZIL,

ZA UGODNO IN BREZSKRIBNO POTOVANJE V STARO DOMOVINO,

ZA DOPREMO OSEB IZ STARE DOMOVINE,

kakor tudi za vsa druga brezplačna navodila glede gornjih zadev, se zamorete s popolnim zaupanjem obrniti na znano

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street, : : : New York, N. Y.

ZANIMIVE KNJIGE ZNANIH PISATELJEV po znižani ceni

Kako sem se jaz likal. Spisal Jakob Alešovec. Povest slovenskega trpina. V pouk in zabavo. 1., 2. in 3. del. Vsi 3 zvezki vsebujejo 448 strani, \$1.60

Ljubljanske slike. Spisal Jakob Alešovec. Vsebuje 30 opisov raznih slovenskih stanov, ima 263 strani, .70

Prihajač. Spisal Dr. Fr. Detela. Splošno priljubeni ljudski pisatelj nam tu alika v krasni povesti življenje na kmetih z vso svojo resnobno in težavami ter nam predočuje ljudstvo resnično tako, kakršno je. .50

Juan Miseria. Spisal P. L. Coloma. Zelo zanimiva, iz španskega prevedena povest. Vsebuje 170 strani, .60

Ne v Ameriko. Spisal Jakob Alešovec. Povest Slovencev v pouk. Po resničnih dogodostavljen. Vsebuje 239 strani, .65

Darovana. Spisal Alojzij Dostal. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. V to povest je vpleteno delovanje in boj med krščanstvom in poganstvom pri starih Slovanih. Vsebuje 149 strani, .45

Malo življenje. Spisal D. Fr. Detela. Kmečka povest, ki posega do dna v življenje slovenskega ljudstva ter se zlasti odlikuje po živo in resnično slikanih domačih značajih. — Vsebuje 231 strani, .55

Znamenje štirih. Spisal Conan Doyle. Kriminalni roman. Po vsem svetu znana povest, ki opisuje premetnost tajnega policista Sherlock Holmesa ter njegova bistrumna pota, kako je prišel na sled skrivnostnim zločinom. Vsebuje 144 strani .50

Jernač Zmagovavč. Spisal Henrik Sienkiewicz. Dve značilni povesti iz ljudskega življenja in trpljenja. Vsebuje 123 strani, .45

Zadnja kmečka vojna. Spisal Avgust Šenoa. Zgodovinska povest. Slavni pisatelj nam opisuje, kako je nastal kmečki punt in kako so se nasa očaki, na čelu jim kmečki kralj Matija Gubec, nadalje kmet Elija Gregorič in drugi kmečki junaki borili zoper prevzetne graščake in junško umirali mučniške smrti. Vsebuje 378 strani, .70

POŠTINA PROSTA

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York

(Dalje prihodnj.)

